Силабус курсу:

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	081 «Право»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д.ю.н., доц. Івчук Юлія Юріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

ivchuk@snu.edu.ua	+38-050-656-98-24		316, за розкладом
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Соавтор курсу та лектор:

к.ю.н., доц. Котова Любов Вячеславна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри правознавства

посада

kotova@snu.edu.ua	+38-050-923-99-87		313, за розкладом
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Викладач практичних занять:*

к.ю.н., доц. Котова Любов Вячеславна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри правознавства

посада

kotova@snu.edu.ua	+38-050-923-99-87		313
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

* *– 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на* ***«Викладач лабораторних та практичних занять:»****, якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.*

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Метою є формування поглиблених уявлень про права людини від зародження ідеї та формування вчення, розуміння важливості вивчення цього курсу; ознайомлення з шляхами та етапами історичного розвитку поняття та основних інститутів права прав людини (ППЛ), поняття та класифікація (покоління прав), особливостями джерел ППЛ, їх функціонування, сфера дії права прав людини (екстратериторіальне застосування міжнародного права прав людини; вивчення різних аспектів і змісту міжнародного гуманітарного права у сучасному міжнародному праві; дослідження принципів та сфери застосування міжнародного гуманітарного права, причини виникнення, підстави класифікації конфлікту та з'ясування значення виду конфлікту для застосування норм міжнародного гуманітарного права; тощо. Мета лекційних занять за курсом - розуміння особливостей застосування міжнародного права прав людини, оволодіння методами наукових досліджень, використання міжнародного досвіду, виявлення проблем забезпечення прав людини на тимчасово окупованих територіях в сучасних умовах, особливостей захисту прав людини під час збройних конфліктів; пропозицій щодо шляхів вирішення проблем у цій царині. Метою семінарських занять за курсом є поглиблене вивчення основних тем дисципліни та вироблення вміння студентами самостійно працювати з першоджерелами, нормативним матеріалом, з спеціальною юридичною літературою, пізнання та вироблення вміння практичного використання методів наукових досліджень у галузі права прав людини, дослідження судових та несудових механізмів захисту прав людини. Метою самостійної роботи за курсом є найбільш повне оволодіння матеріалом з дисципліни «Захист прав людини в період збройних конфліктів», вироблення вміння та навичок самостійної роботи з нормативною та науковою літературою, у виробленні вміння аргументовано (з посиланнями на нормативно-правові норми та інші джерела) і логічно послідовно викладати матеріал, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, а також у придбанні навичок практичного застосування міжнародних норм., уміння планувати, організовувати і контролювати свою діяльність тощо.

Результати навчання: здатність продемонструвати поглиблені теоретичні та практичні знання, уміння, навички, а саме: здатність розкриття теоретико-методологічних основ права прав людини та міжнародного гуманітарного права; здатність загальнонаукового, логічного та критичного мислення при використанні основних теоретичних положень, правових норм, принципів щодо різноманітних питань щодо забезпечення прав людини, зокрема, на тимчасово окупованих територіях в сучасних умовах; здатність давати правову оцінку особливостям захисту прав людини під час збройних конфліктів; судовим та несудовим механізмам захисту прав людини. сутності та вплив рішень Європейський суд з прав людини на національне право держав-членів, керуючись при цьому нормами чинного національного законодавства та законодавством розвинених країн і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; збирати та аналізувати правові джерела; здатність оволодіння механізмом правового регулювання позасудового і судового розгляду спорів; усвідомлення необхідності обмеження насильства за допомогою вироблення договорів, угод, конвенцій, що визначають права і обов'язки воюючих сторін, так звані правила ведення війни; уміння планувати, організовувати і

контролювати свою діяльність; здатність складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами; здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб; проводити правову експертизу, формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації; застосовувати вимоги правової норми до конкретної життєвої ситуації шляхом прийняття відповідного неупередженого і мотивованого рішення; навички консультування з юридичних питань відповідно до вимог професійної етики; навички складання проектів юридичних документів (позовних заяв тощо); уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати; уміння вдосконалювати методи та форми здійснення юридичної діяльності; здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, до творчого мислення і генерування нових ідей, до аналізу і синтезу; здатність до збирання правові джерела, проводити аналіз нормативно-правових актів України та компаративіський аналіз з міжнародно-правовими актами; формувати комунікаційну стратегію; використовувати державну мову та іноземні мови як усно, так і письмово, вживаючи правничу термінологію на професійному рівні; застосувати різноманітні підходи для вирішення професійних завдань; навчатись з високим рівнем автономності та академічної доброчесності; планувати професійну діяльність на підставі нормативно- правових актів України та етичних стандартів правничої професії; здійснювати розповсюдження та пропаганду правових знань; вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати; вміння працювати самостійно, працювати у команді колег за фахом, а також із залученням експертів з інших галузей знань; здатність навчатися; прагнення до утвердження академічної доброчесності.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з правознавства

Мета курсу (набуті компетентності)

За результатами опанування навчального курсу здобувачі вищої освіти набувають професійних компетентностей:

1. Здатність продемонструвати поглиблені базові та спеціальні правові знання та розуміння.
2. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, до творчого мислення і генерування нових ідей, до аналізу і синтезу.
3. Здатність бут критичним і самокритичним.
4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
6. Вміння працювати самостійно, працювати у команді колег за фахом; уміння планувати, організовувати і контролювати свою діяльність тощо.
7. Здатність планувати професійну діяльність на підставі нормативно- правових актів та етичних стандартів правничої професії.

8. Здатність до збирання правових джерел, аналізу нормативно-правових актів України.
9. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
10. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
11. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
12. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
13. Здійснювати правову допомогу у захисті прав і законних інтересів громадян з використанням міжнародних стандартів прав людини, права Європейського Союзу та прецедентної практики Європейського суду з прав людини.
14. Ґрунтовне розуміння предметної області та правничої професії.
15. Використовувати сучасні інтернет-технології, правові бази даних в професійної правничій діяльності.
16. Аналітично оцінювати та будувати правову проблему, здійснювати аналіз правових наслідків законодавчих змін та виробляти пропозиції щодо їх врахування при проведенні діяльності.
17. Аналізувати, тлумачити та ефективно застосовувати чинне законодавство в аспекті євроінтеграційних процесів.
18. Формулювати та надавати обґрунтування юридичних висновків, пропозицій, рекомендацій, які спрямовані на гарантування, утвердження і захист прав людини
19. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
20. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур цивільного судочинства в Україні та ЄС
21. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення трудових спорів.
22. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування у сфері цивільного судочинства, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Зародження ідеї та формування вчення про права людини	2/0/2	Ідеї та вчення про права людини. Права людини: визначення поняття та класифікація (покоління прав). Поняття та основні інститути права прав людини (ППЛ).	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання Реферування літератури
2.	Джерела права прав людини. Загальна декларація прав людини.	2/0/2	Система джерел права прав людини. Загальна декларація прав людини як основоположний правовий документ.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
3.	Сфера дії права прав людини.	2/0/2	Сфера дії права прав людини та екстратериторіальне застосування міжнародного права прав людини. Забезпечення прав людини на тимчасово окупованих територіях.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
4.	Процес правової реалізації міжнародних норм про збройні конфлікти та захист прав людини.	4/0/4	Процес правової реалізації міжнародних норм про збройні конфлікти. Діяльність держав в незвичайних, екстремальних умовах міжнародних відносин, в період війни або збройного конфлікту: принципи і норми. Особливості захисту прав людини під час збройних конфліктів. Судові та несудові механізми захисту прав людини.	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
5.	Сутність і зміст міжнародного гуманітарного права у сучасному міжнародному праві.	2/0/2	Міжнародне гуманітарне право: поняття, генеза, джерела. Принципи та сфера застосування міжнародного гуманітарного права. «Міжнародне гуманітарне право», «право держав на ведення війни» та «право прав людини»: співвідношення понять.	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
6.	Право збройних конфліктів	2/0/2	Конфлікти та їх класифікація. Міжнародно-правова регламентація збройних конфліктів. Кваліфікація конфлікту: види та значення для застосування міжнародного гуманітарного права. «Гібридні війни» або «гібридні конфлікти»:	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			аналіз понять. Застосування міжнародного гуманітарного права до гібридних збройних конфліктів: актуальні аспекти. Застосування положень Женевських конвенцій 1949 року та Гаазьких конвенцій до порушень прав людини, які мають місце на окупованому Донбасі.	робота над аналітичною запискою)
7.	Правова регламентація війни у міжнародному гуманітарному праві.	2/0/2	Правова регламентація стадій і окремий режимів ведення війни. Початок війни і її правові наслідки. Засоби і методи ведення війни. Закінчення війни і міжнародно-правові наслідки.	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
8.	Співвідношення права прав людини (ППЛ) та міжнародного гуманітарного права.	4/0/4	Характеристика права прав людини (ППЛ) та міжнародного гуманітарного права (МГП). Сутність і зміст ППЛ та МГП у сучасному міжнародному праві. Права людини в умовах воєнних дій та відповідальність держави за порушення МГП. Аналіз джерел права прав людини (ППЛ) та міжнародного гуманітарного права (МГП). Договори, угоди, конвенції, що визначають права і обов'язки воюючих сторін, так звані правила ведення війни. Розуміння прав людини та гуманітарних проблем під час збройних конфліктів.	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
9.	Права людини в умовах воєнних дій та відповідальність держави за порушення МГП. Особливості захисту осіб під час збройних конфліктів.	4/0/4	Характеристика принципів права прав людини та МГП, зокрема, розрізнення між цивільними особами і комбатантами, принцип пропорційності тощо. Особливості захисту осіб під час збройних конфліктів. Механізми забезпечення захисту прав та свобод людини. Міжнародно-правовий захист жертв збройних конфліктів. Відповідальність за порушення прав людини в умовах збройних конфліктів.	Участь в обговоренні Складання тестів Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою). Підготовка есе

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
10.	Норми міжнародного гуманітарного права та національне законодавство	2/0/2	Імплементація норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство. Зобов'язання України за міжнародним гуманітарним правом. Відповідальність за порушення прав людини і міжнародного гуманітарного права в умовах гібридної війни.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання Робота у команді
11.	Європейський суд з прав людини	2/0/2	Європейський суд з прав людини: юрисдикція, вплив на національне право держав-членів	Участь в обговоренні

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. №30. Ст. 141.
2. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 №1906-IV //Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №50. – Ст.540.
3. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948р.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року.
5. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.
6. Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосується скасування смертної кари
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права
8. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації
9. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих- мігрантів та членів їх сімей
10. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок
11. Міжнародні договори та міжнародні звичаї.
12. Женевські конвенції (ЖК) I-IV до яких приєдналися всі без винятку держави світу.
13. Договори у сфері захисту жертв збройних конфліктів
14. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 р. (ЖК I);
15. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 р. (ЖК II);
16. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. (ЖК III);
17. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. (ЖК IV);
18. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, від 8 червня 1977 р. (ДП I);
19. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру, від 8 червня 1977 р. (ДП II);
20. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми, від 8 грудня 2005 р. (ДП III);
21. Конвенція про права дитини, Нью-Йорк, 20 листопада 1989 р.; Факультативний протокол до Конвенції про права дитини, що стосується участі дітей у збройному конфлікті, Нью-Йорк, 25 травня 2000 р.

22. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах
23. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 №2866-IV //Відомості Верховної Ради України. –
24. 2005. – №52. – Ст.561.
25. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої): Закон України від 14 вересня 2006 р. №137-V //Відомості Верховної Ради України. – 2006. – №43. – Ст.418.
18. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22.06.2012 №5026-VI //Відомості Верховної Ради України. – 2013. – №22. – Ст.216.
26. Уповноважений ВР України з прав людини http://www. ombudsman.gov.ua /ua/page/secretariat/international-cooperation/international-instruments/key-international human-rights-treaties.html

Інформаційні ресурси

1. Інформаційна система «Законодавство України» // Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index.
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім.. Тараса Шевченка [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету "Києво–Могилянська академія"[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/
5. Наукова Бібліотека СНУ ім. Володимира Даля: http://library.snu.edu.ua
6. Національна Парламентська бібліотека України[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nplu.kiev.ua/
7. Рішення щодо України, винесені Європейським Судом з прав людини [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini
8. Центр розвитку українського законодавства[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ulde.kiev.ua/news.php
9. Юридичний факультет СНУ ім. В. Даля – http://pravo-snu.com.ua/
10. Юридична клініка «PRO BONO» при юридичному факультету СНУ ім. В. Даля – http://pravo-snu.com.ua/clinic/

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Підготовка проєкту (презентації)	25
Індивідуальні завдання	25
Підсумкове атестаційне завдання	30
Разом	**100**

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність: Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог, вкладених у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату СНУ ім. В. Даля. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями.

Студент може пройти певні онлайн-курси, пов'язані з курсом, на онлайн-платформах (Prometheus, Coursera тощо). За наявність сертифікату щодо повного проходження відповідного курсу можуть бути нараховані додаткові бали.

Завдання і заняття: Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно та у повному обсязі. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. У разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) строки можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана факультету.

Поведінка в аудиторії: На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов’язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Заняття відбуваються відповідно до чинного розкладу (онлайн чи оффлан) із дотриманням норм, передбачених постановою КМУ від 22 липня 2020 р. № 641 Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та іншими нормативними актами.

Під час занять студенти дотримуються правил етичної поведінки та норм локальних актів СНУ ім. В. Даля.

Під час контролю знань студенти забороняється використанням мобільних пристроїв.